

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πόλεμος: οι επιπτώσεις στην παιδική ψυχή

Πόλεμος και παιδική ψυχολογία. Δυο έννοιες που αναμφίβολα η πρώτη επηρεάζει καταλυτικά τη δεύτερη. Η φρίκη του πολέμου αμαυρώνει* την παιδική ψυχή. Ο πόλεμος και οι επιπτώσεις του στην παιδική ψυχή είναι έντονες και χωρίς υπερβολή ανεξίτηλες. Φωλιάζουν για πολλά χρόνια μέσα της και στερούν στο παιδί το δικαίωμα στο όνειρο.

Το παιδί αποτελεί ένα από τα αθώα θύματα του πολέμου σε όποιο μέρος της γης κι αν ξεσπά. Σύμφωνα με στατιστικές έρευνες και δεδομένα που έχει δημοσιεύσει η μη κυβερνητική οργάνωση “ Save the children” κατά τη διάρκεια των τελευταίων 10 χρόνων περίπου δέκα εκατομμύρια παιδιά έχασαν τη ζωή τους σε πολεμικές συρράξεις σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Πέρα όμως από το θάνατο οι επιπτώσεις του πολέμου σε ετήσια βάση στα παιδιά είναι ποικίλες. Πολλά παιδιά πεθαίνουν λόγω των πολύπλευρων συνεπειών του πολέμου, όπως είναι ο υποσιτισμός, οι διάφορες επιδημίες και συχνά η ενδεής* υγειονομική περίθαλψη. Ο πόλεμος στερεί στο παιδί τόσο τα βασικά αγαθά για την επιβίωσή του, όσο και το δικαίωμα για μια αξιοπρεπή ζωή. Πολλά παιδιά μένουν μόνα τους χάνοντας τους γονείς τους με συνέπεια να παίρνουν το δρόμο της προσφυγιάς με αβέβαιο μέλλον. Άλλα πάλι είναι επιρρεπή σε διάφορους επιτήδειους που τα εκμεταλλεύονται με κάθε τρόπο, στρατολογώντας τα ή διοχετεύοντας τα στον παράνομο τομέα της παιδικής εργασίας.

Τα παιδιά του πολέμου είναι αθώες και ευάλωτες ψυχές. Ακόμα κι αν γλυτώσουν το θάνατο, ενδέχεται να υποστούν σοβαρές ψυχικές διαταραχές, καθώς ο πόλεμος επιφέρει σημαντική συναισθηματική βλάβη. Φαινόμενα όπως το άγχος, το μετατραυματικό στρες και η κατάθλιψη ταλανίζουν* την παιδική ψυχή.

Παράλληλα, ο πόλεμος γεμίζει την παιδική ψυχή φρίκη και φόβο. Πώς μπορεί να εξηγήσει κάποιος σε ένα μικρό παιδί γιατί ξαφνικά βρέθηκε μακριά από το σπίτι του ή έχασε τους γονείς του; Πώς μπορεί να το κοιτάξει στα μάτια και να του πει γιατί ξαφνικά έπαψε να παίζει ανέμελα με τα υπόλοιπα παιδιά και γιατί τρέχει να κρυφτεί σε κάποιο υπόγειο καταφύγιο για να σωθεί;

Δυστυχώς οι επιπτώσεις του πολέμου συνοδεύουν το παιδί για πολλά χρόνια. Οι επιπτώσεις αυτές δεν αφορούν μόνο τη στέρξη βασικών αγαθών. Τα παιδιά του πολέμου πολλές φορές αντιμετωπίζουν τον παραγκωνισμό στις χώρες που καταφεύγουν ασυνόδευτα ή μη αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες στη μόρφωση και στην κοινωνική ένταξη. Αυτό έχει ως συνέπεια στην ψυχή να φωλιάζει ο φόβος, η απόρριψη, η απογοήτευση και η χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Παιδιά του πολέμου. Αθώες ψυχές που πεθαίνουν. Ψυχές που βιώνουν ή βίωσαν τον πόλεμο και τον φέρνουν για χρόνια στην ψυχή τους. Ανθρώπινα πλάσματα που δεν είχαν την ευκαιρία να μεγαλώσουν ή μεγάλωσαν ξαφνικά σε μια νύχτα υπό τους ήχους κάποιων βομβαρδισμών. Δυστυχώς αυτή είναι και εικόνα του σύγχρονου «ανεπτυγμένου» κόσμου. Ενός κόσμου για τον οποίο ρωτά κανείς τι έχει τελικά καταφέρει. Ένας σημαντικός προβληματισμός τον οποίο πρέπει οι ενήλικες αυτού του κόσμου να μελετήσουν σοβαρά. Γιατί όπως είχε πει ο μοναδικός Νίκος Καζαντζάκης: «Αν έστω και ένα παιδί σε κάποια άκρη του κόσμου πεθαίνει από την πείνα ή τον πόλεμο τότε ο πολιτισμός μας έχει αποτύχει οικτρά»...

*αμαυρώνει = βλάπτει, καταστρέφει / * ενδεής = φτωχός / *ταλανίζουν = ταλαιπωρούν

Νίκη Σταματοπούλου, άρθρο στο *maxmag.gr*, 22 Μαρτίου 2022

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**1^η δραστηριότητα**

A1. Να παρουσιάσετε σε 70-80 λέξεις τις επιπτώσεις του πολέμου στα παιδιά, όπως παρουσιάζονται στην 3^η και 4^η παράγραφο του κειμένου («Πέρα όμως από το θάνατο ... ταλανίζουν την παιδική ψυχή»).

Μονάδες 15**2^η δραστηριότητα**

A2. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («Το παιδί αποτελεί ... σε διάφορα μέρη του κόσμου») η αρθρογράφος καταφεύγει στην επίκληση στη λογική για να μας πείσει κι αξιοποιεί ως μέσα πειθούς τα τεκμήρια. Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε δύο (2) διαφορετικά τεκμήρια κάνοντας τις αντίστοιχες αναφορές στο κείμενο.

Μονάδες 6

A3. Στην τελευταία παράγραφο χρησιμοποιούνται εισαγωγικά σε δύο σημεία: «ανεπτυγμένου», «Αν έστω και ένα παιδί ... τότε ο πολιτισμός μας έχει αποτύχει οικτρά». Να αιτιολογήσετε τη λειτουργία των εισαγωγικών σε καθεμία από τις περιπτώσεις αυτές.

Μονάδες 4

A4. Για καθεμία από τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου να γράψετε μία συνώνυμη: επιδημίες, βλάβη, στέρηση, παραγκωνισμό, βιώνουν.

Μονάδες 5**3^η δραστηριότητα**

A5. Στο πλαίσιο εκδηλώσεων που πραγματοποιεί το σχολείο σας με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης καλείστε να εκφωνήσετε μία ομιλία. Λαμβάνοντας υπόψη σας το κείμενο που διαβάσατε αλλά και τις προσωπικές σας εμπειρίες, να παρουσιάσετε τις συνέπειες που επιφέρει ο πόλεμος στη ζωή των ανθρώπων και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα επικρατήσει η ειρήνη σε όλο τον κόσμο (200-250 λέξεις).

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Ξυπνητήρι****Αποστόλης Ζυμβραγάκης**

Χθες βράδυ ονειρεύτηκα
τον κόσμο χωρίς αδικία
ήμαστε λέει ο λαοί αδελφωμένοι
δίχως πολέμους, δίχως ανισότητες
δεν υπήρχαν δικά σου και δικά μου
δεν υπήρχαν πάθη, δεν υπήρχαν μίση
μόνο αγάπη μετέφεραν τα πουλιά
από τους καρπούς των δέντρων
και τάιζαν στο στόμα την ανθρωπότητα.

Το πρωί συζήτησα το όραμα
με αγνώστους και γνωστούς
μήπως παραλογίζομαι
μήπως εσάλεψα ο δύστυχος
μήπως το υποσυνείδητο μού στέλνει
προειδοποιητικά της τρέλας μου σημάδια.

Κι ήσαν πολλοί αυτοί που με διαβεβαίωσαν
πως το όνειρο αυτό ερχότανε συχνά-πυκνά
στον ύπνο των περισσότερων.

Κι έτσι το εμπέδωσα
κι έτσι σας το καταθέτω
ως έχω ακόμη σώας τας φρένας
και ως τα γραπτά ήρθαν για να μείνουν:

Δε λείπει το όνειρο.
Η αφύπνιση μάς λείπει.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

B1. Ποιο είναι το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας κάνοντας τις κατάλληλες παραπομπές από το ποίημα (60-80 λέξεις).

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

B2.α. Στο ποίημα αξιοποιείται το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο. Να καταγράψετε δύο σχετικά σημεία (μονάδες 2) και να εξηγήσετε τη λειτουργία αυτής της επιλογής του ποιητή. (μονάδες 4)

Μονάδες 6

B2.β. Να αναγνωρίσετε τα ακόλουθα σχήματα λόγου και να εξηγήσετε τη λειτουργία καθενός από αυτά με βάση το περιεχόμενο:

- «δεν υπήρχαν δικά σου και δικά μου δεν υπήρχαν πάθη, δεν υπήρχαν μίση»
- μόνο αγάπη μετέφεραν τα πουλιά ... και τάζαν στο στόμα την ανθρωπότητα»
- «το όνειρο αυτό ερχότανε συχνά-πυκνά στον ύπνο των περισσότερων»

Μονάδες 9

3^η δραστηριότητα

B3. «Δε λείπει το όνειρο. Η αφύπνιση μάς λείπει.»

Να σχολιάσετε το περιεχόμενο των παραπάνω στίχων του ποιήματος. Σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει το ποιητικό υποκείμενο; Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη συγκεκριμένη διαπίστωση και γιατί; Να αναπτύξετε και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1. Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6** Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μια και μισή ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**